

بسمه تعالی

طرح درس

عنوان درس: بهداشت محیط در بلایا	فراگیران: دانشجویان دکتری سلامت در حوادث و بلایا
تعداد و نوع واحد: نظری (۱/۵) واحد) و عملی (۰/۵) واحد)	کد درس: ۴۵۸۰۲۵
روز و ساعت تدریس: دوشنبه ۱۳ تا ۱۵	پیش نیاز: ندارد
مسئول درس: دکتر کاظم ندافی	سال تحصیلی: ۱۴۰۱-۱۴۰۲
شماره تلفن مسئول درس: ۰۹۱۲۲۰۲۲۳۶۳	مکان تدریس: دانشکده بهداشت، ساختمان قدیم
آدرس پست الکترونیک: knadafi@tums.ac.ir	آدرس: دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران

شرح درس:

وقوع بلایا و حوادث در جوامع باعث بروز تلفات انسانی و خسارات مالی زیادی می شود. یکی از جنبه های مهم بلایا و حوادث شامل اثراتی است که بر محیط زیست انسان وارد می کنند. این اثرات زیست محیطی به نوبه خود می توانند بر سلامت جوامع انسانی تحت تاثیر بلایا و حوادث تاثیر بگذارند، در نتیجه بهداشت محیط در بلایا و حوادث از اهمیت بسزایی برخوردار است. دانشجویان دکتری رشته سلامت در حوادث و بلایا می بایست با این جنبه های بهداشت محیطی آشنایی نظری و عملی کامل داشته باشند تا بتوانند دانش و مهارت های لازم را در عرصه از خود نشان دهند. این دانش و مهارت ها می بایست همه حیطه های بهداشت محیط از جمله تامین آب

آشامیدنی سالم، مدیریت و دفع فاضلاب، مدیریت و دفع پسماند، بهداشت مواد غذایی، کنترل بیماری های منتقله از ناقلین و جوندگان، مدیریت عوامل محیطی در اردوگاه ها، مدیریت اجساد و... را در بر بگیرد.

هدف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با مبانی بهداشت محیط و کاربرد آن در حوادث و بلایا
- آشنایی با جنبه های مختلف بهداشت محیط و مدیریت آنها از جمله آب سالم، دفع فاضلاب، دفع پسماند، بهداشت مواد غذایی، بیماری های قابل انتقال و... هنگام حوادث و بلایا
- کسب مهارت در مدیریت عوامل محیطی در هنگام بروز حوادث و بلایا

اهداف اختصاصی درس:

الف) **حیطه شناختی:** دانشجو باید در پایان این دوره بتواند:

- ۱- بهداشت محیط را تعریف کرده و حیطه های مختلف آن را تشریح نماید.
- ۲- اثرات بلایا و حوادث بر محیط زیست و به طبع آن بر انسان را شرح دهد.
- ۳- بتواند شرایط بهداشتی پس از حوادث و بلایا را ارزیابی کند.
- ۴- بتواند یک اردوگاه را طراحی نماید.
- ۵- روش های تامین آب آشامیدنی سالم در شرایط اضطراری را شرح دهد.
- ۶- روش های دفع فاضلاب در شرایط اضطراری را شرح دهد.
- ۷- روش های دفع پسماند در شرایط اضطراری را شرح دهد.

- ۸- روش های تامین هوای سالم در شرایط اضطراری را شرح دهد.
- ۹- اصول بهداشت مواد غذایی در شرایط اضطراری را شرح دهد.
- ۱۰- راه های مبارزه با ناقلین و جوندگان در شرایط اضطراری را شرح دهد.
- ۱۱- مواد گندزدا و ضدعفونی کننده مختلف را بشناسد و شیوه های صحیح کاربرد هر کدام را شرح دهد.
- ۱۲- با شیوه های مدیریت اجساد انسانی و حیوانات پس از حوادث و بلایا آشنا شود.
- ۱۳- اقدامات بهداشت محیط در حوادث ناشی از مواد خطرناک را توضیح دهد.
- ۱۴- شیوه های مختلف جلب مشارکت عمومی برای عملیات بهداشت محیط را بشناسد.

ب) حیطه عاطفی:

- ۱- اهمیت بهداشت محیط در حیطه سلامت در حوادث و بلایا را درک کند.
- ۲- در بحثهای گروهی پیرامون مباحث درسی شرکت فعال داشته باشد.
- ۳- به نظرات دیگران با حوصله گوش دهد.
- ۴- مقررات کلاس را رعایت کند.
- ۵- به مطالعه هر مبحث قبل از آغاز کلاس علاقه مند شود.

شیوه تدریس:

■ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کو یز، بحث گروهی و ...)

□ بحث در گروههای کوچک

- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس
- تدریس توسط هم‌تایان
- یادگیری مبتنی بر بازی

روش ارزیابی دانشجویان:

نمره	فعالیت
۱	حضور منظم در کلاس
۲	مشارکت فعال در مباحث کلاس
۳	ارائه یک موضوع مرتبط با درس
۱۰	امتحان پایان دوره
۴	پروژه عملی
۲۰	مجموع

مقررات کلاس:

حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، ارائه سخنرانی تعاملی از موضوعات تعیین شده، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه های کلاس

جدول زمان بندی ارائه درس

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت های یادگیری / تکالیف دانشجویان	نام مدرس
۱	<ul style="list-style-type: none"> • معارفه، بررسی کل دوره و برنامه ریزی برای دوره • آشنایی با بهداشت محیط و ارتباط آن با سلامت در بلایا و فوریت ها • نقش عوامل محیطی در سلامت افراد آسیب دیده و بازماندگان 	حضور	شرکت در پیش آزمون و شرکت فعال در کلاس	دکتر کاظم ندافی
۲	<ul style="list-style-type: none"> • کلیات بلایا (تعریف بلایا، انواع بلایا نظر از وسعت، تقسیم بندی انواع بلایا، مهمترین آثار بلایا بر محیط زیست، مراحل مقابله با بلایا) • اقدامات اضطراری بهداشت محیط 	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۳	<p>اصول مدیریت سلامت در بلایا و فوریت ها از حیث بهداشت محیط (اصول ارزیابی سریع و نحوه جمع آوری داده های مورد نیاز، اولویت بندی نیازها، هماهنگی، سازمان دهی، تعداد کارکنان، تجهیزات و... اصول برنامه ریزی کنترل عوامل محیطی)</p>	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۴	<ul style="list-style-type: none"> • طراحی و استقرار اردوگاه های موقت • مدیریت عوامل محیطی در اردوگاه ها 	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۵	<ul style="list-style-type: none"> • شرایط اضطراری و خطرناک ناشی از آلودگی هوا • رویدادها و حوادث ناشی از آلودگی هوا (بوپال، لندن ۱۹۵۲ و...) • روش های تامین هوای سالم و تازه برای اردوگاه ها یا از طریق تجهیزات حفاظت فردی (ماسک و رسپیراتور) 	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۶	<p>تأمین آب آشامیدنی سالم در شرایط اضطراری (جلسه اول)</p>	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۷	<p>تأمین آب آشامیدنی سالم در شرایط اضطراری (جلسه دوم)</p>	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی

۸	جمع آوری و دفع فاضلاب در شرایط اضطراری (جلسه اول)	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۹	جمع آوری و دفع فاضلاب در شرایط اضطراری (جلسه دوم)	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۰	مدیریت پسماند در شرایط اضطراری	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۱	بهداشت مواد غذایی در شرایط اضطراری	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۲	مبارزه با ناقلین و جوندگان	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۳	کاربرد گندزدایی و ضدعفونی در شرایط اضطراری	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۴	قربانیان بلایا و مدیریت اجساد انسانی و حیوانات	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۵	<ul style="list-style-type: none"> • اقدامات بهداشت محیط در حوادث ناشی از مواد خطرناک • شیوه های حفاظت افراد در شرایط نامتعارف 	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۶	<ul style="list-style-type: none"> • اهمیت و شیوه های جلب مشارکت جامعه برای کنترل عوامل محیطی 	حضور	شرکت فعال در مباحث کلاس	دکتر کاظم ندافی
۱۷	ارزشیابی			

منابع اصلی:

۱. هاروی، پ؛ بقری، س؛ رید، ب؛ بهسازی محیط در شرایط اضطراری، ترجمه دکتر ندافی و همکاران. انتشارات نص، ۱۳۸۸.
۲. احمد اصل هاشمی، اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری، نشر خسروی، آخرین ویراست.
۳. سازمان بهداشت آمریکایی؛ مدیریت بهداشت محیط پس از وقوع بلایای طبیعی. ترجمه: روح الله شکری، دکتر پرویز میرزایی، دکتر مجید هاشمی. ۱۳۹۸.
۴. راهنمای بهسازی محیط در بلایای طبیعی، ابوالحسن ندیم و محمد عصار.
۵. راهکارهای ارزیابی سریع بهداشتی در شرایط اضطراری، ایرج شریفی.

۶. پژوهشکده محیط زیست، راهنمای پاکسازی اماکن مسکونی بعد از سیلاب.

۷. پژوهشکده محیط زیست، راهنمای فنی تامین آب آشامیدنی، بهسازی محیط و بهداشت فردی در شرایط اضطراری

۸. پژوهشکده محیط زیست، چگونه از اثرات ریزگردها بر سلامت خود بکاهیم؟

۹. پژوهشکده محیط زیست، دستورالعمل محاسبه شاخص کیفیت هوا.

۱۰. پژوهشکده محیط زیست، راهنمای دفع فاضلاب در شرایط اضطراری- جلد اول و دوم.